

HJÄLP KOMMER I ETT SWISH

De sitter och tigger – och har Swish. Men inte kopplat till deras egna bankkonton. Bakom swishen finns ett gäng göteborgare. En av dem är Jakob Hedlund, 29, som hjälper sin vän Todorka.

Todorka bläddrar genom fotografierna på sin mobil. De flesta är på hennes man och två döttrar. Hon stannar upp på en bild som är tagen från julen för ett år sedan. Döttrarna sitter på en släde framför en jultomte. De håller varandra i händerna, ler mot kameran.

– Jag saknar dem varje dag. Jag vill att min man ska bli frisk och att mina barn ska må bra. Det är mitt drömliv, säger Todorka.

Hennes man har en ögonsjukdom som gör att han inte kan arbeta och familjen är beroende av Todorkas inkomst. Ett arbete i hemlandet Rumänien ger enligt Todorka inte tillräckligt till försörjningen och när hon fick höra talas om att det gick att tjäna bättre pengar i Sverige gav hon det ett försök. Hennes för-hoppning var att hitta ett arbete, men det visade sig vara svårt och hennes sista utväg blev att tigga. Det var för åtta år sedan. Idag sitter hon på samma ställe som när hon kom, utanför en butik i centrala Göteborg.

MEN TODORKAS LIV I Sverige har berikats med en ny bekantskap, som visat sig betyda mycket. Det började för tre år sedan, när Jakob Hedlund gick till sin lokala affär för att handla. Utanför ingången satt Todorka. Hon hälsade på alla som gick förbi och bjöd dem på en chokladbit, alltid med ett leende. Deras vänskapsrelation började den dagen utanför affären, med en kort konversation.

– Hon utstrålade massvis med energi och jag tänkte att den här människan vill jag prata mer med. Det var

där och då vår vänskapsrelation inleddes. Nu har vi varit kompisar i drygt tre år, säger Jakob Hedlund.

– Han är min bästa vän här. Han hjälper mig mycket med min svenska. Vi brukar fika tillsammans och prata, säger Todorka.

MED TIDEN BLEV SAMTALEN längre och fler. I början fanns det utmaningar i kommunikationen och det krävdes mycket tålamod i konversationerna. Trots den språk-

liga barriären kunde de prata med varandra med hjälp av en översättningsfunktion i mobilen. De två vännerna träffades vid affären och på kaféer och deras relation växte sig allt starkare. Ju närmare de kom

varandra desto mer insåg Jakob att han ville göra något för att hjälpa sin nyfunna vän. Han bestämde sig för att låna ut sitt telefonnummer, så att folk kan swisha Todorka istället för att ge mynt och sedlar.

– Eftersom vi inte har så mycket kontanter i samhället längre och jag har möjligheten att ha Swish, för att jag är svensk medborgare, så var det ett väldigt enkelt sätt för mig att hjälpa henne. Men jag tror att det är vår relation som betyder mest, det primära var ju att lära känna den här människan, säger han.

Jakob och Todorka träffas ungefär en gång varannan vecka och han beskriver det som en väldigt speciell relation med tanke på dynamiken. Två människor med olika förutsättningar. Han är född och lever i Sverige, har pengar och en bra livssituation. Hon sitter och tigger

Jakob Hedlund, 29 år, är en av tretton personer i Göteborg som lånar ut sin swish till en person som tigger. Foto: Emmy Westling

utanför affären och behöver hjälp.

– Man får ju fråga sig själv, var går min gräns? Det blir ju ganska snabbt komplext. När man väl tar i hand med dessa människor så blir deras problem, ens egna problem om man säger så. Jag tror det är anledningen till att många inte initierar den första kontakten. Det är mycket enklare att bara gå förbi någon och säga hej, säger Jakob.

DE PENGAR SOM

TODORKA samlar in genom Swish, som Jakob förvaltar, får hon när hon ber om dem. Det brukar bli ungefär två gånger i månaden och hon får mellan 300–400 kronor per månad genom Swish. Jakob själv hade förhoppningar om att det skulle inbringa mer pengar, i och med det mer kontantlösa samhället vi lever i. Pengarna som Todorka får ihop går direkt till familjen i Bulgarien. Det tror och hoppas han i alla fall.

– När jag har lämnat pengarna så vet jag ju inte vart de tar vägen. Så på ett sätt är jag ovetande. Men samtidigt lägger jag min tillit till henne, i att pengarna går till det

Todorka och hennes familj behöver mest. Det är klart att jag har undrat hur pengarna används. Men det hon har berättat har alltid varit sanningen, så jag litat fullt på henne.

Jakob och Todorkas vänskap är sprungen ur en kort konversation och en handskakning. Ett steg som Jakob tycker fler ska ta, om de vill.

– Det är var människas val och något man får fråga sig själv. Men risken eller kostnaden för att stanna upp och prata och förstå dessa människors problematik är ingen. Att sitta och tigga kanske är

det mest skamfyllda man kan göra, kan jag tycka. Hur slår det mot ens självbild? Då gör det nog väldigt mycket att folk stannar och uppmärksammar en och inte bara går förbi och tänker att man är ett objekt. Att man ser att det här är en människa. Det tror jag är minst lika viktigt som pengarna, säger Jakob Hedlund.

VIKTORIA BERGGREN, LINNEA BURÉN,
ALICE EDWARDS, ANTON LORENTZSON,
EMILIA SÖDERHOLM, EMMY WESTLING

VEM KAN HA SWISH?

För att kunna använda betalverket Swish behöver personen koppla ett telefonnummer till en internetbank. För att göra detta behövs ett mobilt bank-ID.

För att ha ett mobilt bank-ID behövs ett svenskt bankkonto, som i sin tur kräver att personen har ett svenskt personnummer. Ett samordningsnummer, som kan fungera som ett tillfälligt personnummer, räcker inte.

Källa: getswish.com

FLER PERSONER LÅNAR UT SIN SWISH

Totalt träffade vi 16 utsatta EU-medborgare som hade tillgång till Swish. De fick hjälp av 13 olika Swish-ägare. Vi fick kontakt med 8 av dem och 7 stycken är med i enkäten.

Johanna Bergman, 53 år, student, Majorna

Varför hjälper du?

Det är en fråga som knappt går att svara på. Det gör så ont i mig med alla människor som sitter och tigger. Jag tycker det är fruktansvärt att världen är så orättvis. Kvinnan jag hjälper är liksom en person som jag tycker mycket om. Hon är så himla positiv någonstans, mitt i allt. Jag kände att jag ville kunna göra något litet i alla fall, för henne. Jag tror att det har gjort lite skillnad med swishen. Folk kanske ger lite mer med Swish, vi har ju

knappt några kontanter på oss längre.

Tycker du att andra ska göra likadant?

Ja det tycker absolut. Det är ju många som tycker att man inte hjälper utan att man håller kvar folk i tiggeri. Men jag kan inte se det. Det här handlar ju om akut hjälp. Just nu svälter de ihjäl om de inte får pengar.

Hur mycket har folk swishat då, i genomsnitt under en månad?

På en månad är det kanske några hundralappar.

Anonym, 31 år, Restaurang-arbetare, Hisingen

Hur många hjälper du?

En kvinna.

Varför hjälper du?

För att jag inte är ett rövhål och det handlar om människor.

Vad har ni för relation?

Vi är vänner. Restaurangen jag jobbar på ger dem gratis kaffe och te. Vi började helt enkelt prata som vanliga människor.

När ger du henne pengarna som folk swishat?

Det varierar mycket, men oftast när hon ska resa hem.

Tycker du att andra ska göra likadant?

Ja jag menar, öppna din egen plånbok och titta hur mycket kontanter du har. Jag lånar ut min Swish för att vi börjar bli ett kontantlöst samhälle. Men att låna ut sin Swish kommer inte lösa "problemet". Vi behöver ändra vår attityd mot dessa människor och bjuda in dem i samhället.

Ninna Svanström, 24 år, Student, Majorna

Hur många hjälper du?

En kvinna.

Varför hjälper du?

Jag ser ingen anledning till att inte göra det. Det skadar inte mig på något sätt. Det känns som att det är ett bevis på att pengarna faktiskt kommer till henne också eftersom jag ser själv att jag ger henne pengarna.

Vad har ni för relation?

Ingen alls egentligen, förutom att jag hjälper henne med swish.

När ger du henne pengarna som folk swishat?

När hon vill. Hon ringer mig och säger när hon behöver pengarna.

Hur mycket har folk swishat då, i genomsnitt under en månad?

Det brukar vara mellan 400-600 kronor.

Anonym, 84 år, Pensionär, Centrala Göteborg

Hur många hjälper du?

En romsk familj.

Varför hjälper du?

Jag kan inte bara gå förbi. Jag anser att det är min plikt att hjälpa dem eftersom jag är uppfostrad kristen. I det här kontantlösa samhället tror jag att det blir svårt för dem att klara sig om vi svenskar inte hjälper dem.

Vad har du för relation till familjen?

Det började med att jag träffade en man vid mitt sommarställe och jag erbjöd honom att arbeta i min trädgård mot en lön. Han var fantastisk duktig!

Tycker du att andra ska göra likadant?

Ja! Folk säger till mig "Fattar du inte att dem lurar dig?" men de har aldrig någon sin lurat mig. De är fantastiska människor. Sen är det klart att det finns de som är dumma också men det finns det ju i alla folkgrupper.

Anonym, 27 år, Student, Östra Göteborg

Hur många hjälper du?

En kvinna.

Vad har ni för relation?

Vi har haft kontakt i fyra, fem år. Hon kom själv med idén om Swish. Så då började vi med det. Vi ses och hörs någon gång i veckan.

När ger du henne pengarna som folk swishat?

Det beror på när hon måste betala räkningar eller åka hem. Men ungefär en gång i månaden.

Hur mycket har folk swishat då, i genomsnitt under en månad?

Det är väldigt olika. Men hon har varit här i fem år och skapat ett stort kontaktnät med människor som hjälper henne. Så på en månad kanske hon får ihop mellan 3000 och 10000. Det är jätteolika beroende på vem hon träffar. Ibland träffar hon någon som har möjlighet att ge henne 1000 kronor, ibland någon som bara kan ge henne 20 kronor.

Rachel Törnell, 50 år, verksamhetschef, Härlanda

Varför hjälper du?

Vi byggde upp en kontakt och en dag frågade hon om jag kunde hjälpa henne. Jag tvekade inte en sekund, det kändes som ett lätt och roligt sätt att kunna hjälpa till.

När ger du henne pengarna som folk swishat?

När hon ha fått ihop några hundra kronor så brukar jag ta ut dem och gå och lämna

till henne. Ibland så har hon ringt när hon själv vetat om att hon fått ihop en del. Men nu på sista tiden har hon velat att jag ska ha kvar pengarna längre så att hon inte spenderar dem.

Tycker du att andra ska göra likadant?

Absolut! Det är ett så vansinnigt enkelt sätt att hjälpa till. Men jag tänker ofta att jag skulle kunna göra mer. Jag hade önskat att det fanns ett system där man kan föra över pengar utan att behöva ha ett svenskt personnummer. Det kommer ju så mycket appar hela tiden, det borde väl gå att komma på något?

Anonym, 26 år, Sjuksköterska, Majorna

Varför hjälper du?

Jag hjälper en kvinna. Jag tänker att det inte är någon människa som väljer att man ska födas in i förtryck eller förtjänar fattigdom. Jag har inte heller valt att födas i Sverige, jag har haft den turen.

Vad har ni för relation?

Jag träffade henne via min kompis som också hjälper en annan EU-migrant. När jag fick frågan tänkte jag igenom vad det skulle innebära och att det är ett stort

ansvar. Men jag sa ja ganska direkt.

När ger du henne pengarna som folk swishat?

Vi har ju varandras nummer så hon ringer mig när hon vill ha pengarna. Några gånger i månaden ringer hon och frågar hur mycket som har kommit in. Hon vill ofta att jag kommer i samband med att hon ska åka hem.

Hur mycket har folk swishat då, igenomsnitt under en månad?

Det är väldigt olika men någonstans mellan 500-5000 i månaden. Och om det är 5000 då är det väldigt bra.